

GENERAL ELŻBIETY Z
reum Pomorski
ojskowej
T
amim
@wp.pl, www.zawacki.pl
5 127; REGON 870502736
00000 41692
1506 0000 0000 5002 0244

Mr. Zygmunt Wardziński

Johnstown PA 15904

Chelmno
AK, t.n.
Wardziński Zygmunt..

M:1243/2068 Pom.

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

Warkociński Zygmunt.....

J: 9-1243/2068 Pom.....

Chełmno A.K. ....

I./1. Relacja k. 5 s. 1-5

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relacje —

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja

A) breszka k. 1 s. 1-2

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. —

VI. Fotografie brak

I/1. Relacja - Warckiński Zygmunt

1. Zyciorys - relacja Zygmunta Piotra
Pawła Warckińskiego, napis kserokop.
przeznaczony do Fundacji 30.04.2004r. k. 5 s. 1-5

ŻYCIORYS

ZYGMUNTA, PIOTRA, PAWŁA, WARDZIŃSKIEGO

Urodziłem się 28 V 1923 r. w Bukowcu ~~Pom.~~ pow. Świecie, Pomorze.
Byłem szóstym i ostatnim synem Franciszka i Joanny, Weroniki z Mrozińskich.

Po śmierci ojca w 1924 r., zostałem przyjęty na wychowanie do siostry
mej matki, Marii Eblowskiej z Chełmna n/W Pomorze.

W Chełmnie uczęszczałem do szkoły powszechnej i ukończyłem III kl.
Państwowego Gimnazjum, byłem także harcerzem, zastępowym i kierownikiem
obozu letniego.

Po wybuchu II Wojny Światowej, 1 września 1939r., uciekając przed
Niemcami, wyjechałem na rowerze na wschód, w kierunku na Warszawę,
Brześć n/Bugiem; dotarłem na Wołyń, gdyż droga na Rumunię została już przez
Niemców odcięta.

Jako ochotnik zostałem, 17 września 1939r., włączony do kompanii
piechoty, będącej częścią Armii „Polesie”, dowodzonej przez gen. Franciszka
Kleeberga.

Kompania była bombardowana przez samoloty sowieckie i walczyła z
ukraińskimi partyzantami.

10 października 1939r. dostałem się, na Polesiu, do niewoli sowieckiej a
w listopadzie tegoż roku, przetransportowano mnie z sowieckiego obozu dla
jeńców we Wiaźnikach, znajdującym się na półn. wsch. od Moskwy, przez
Brześć n/B do niewoli niemieckiej, do obozu Stalag II w Neubrandenburgu.

Ze względu na młody wiek, miałem wówczas 16 lat, zostałem przez
Niemców zwolniony i w grudniu 1939 r. powróciłem do Chełmna n/W.

W 1940 r., nie pozwolono mi jako Polakowi, na kontynuowanie nauki w
Gimnazjum, teraz niemieckim i wysłano mnie na przymusową pracę na roli.

Od 1940 r. do 1945 r. pracowałem, początkowo jako uczeń, potem jako
czeladnik wyzwolony w ślusarni budowlanej mistrza Eblowskiego, w Chełmnie.

Od 1942r. do 1945 r. byłem członkiem Armii Krajowej, zajmując się wywiadem, jednocześnie uczęszczałem na tajne kursy gimnazjalne, na poziomie czwartej klasy.

W styczniu 1945 r. uciekłem z Chełmna i przez Berlin dotarłem do Bawarii, tam przekroczyłem nielegalnie granicę do Szwajcarii, skąd udałem się do Francji, gdzie w Sorgues, wstąpiłem jako ochotnik do Armii Polskiej pod Brytyjskim Dowództwem.

Służyłem czynnie jako strzelec od 23 IV 1945 r. do 13 XII 1946 r. i jako rezerwista od 13 XII 1946 r. do 29 IX 1948 r.

Otrzymałem Brytyjski Medal Wojenny 1939–1945 r. Służyłem w II Korpusie gen. Andersa we Włoszech, od 7 V 1945 r. do 13 XII 1946r. Tutaj otrzymałem wyszkolenie strzeleckie.

Potem mogłem wybrać: albo Szkoła Podchorążych albo Kursy Licealne.

Wybrałem liceum w Alessano (Włochy) i Cawthorne (Anglia), gdzie pracowałem jednocześnie jako kierownik biblioteki i czytelnia.

Maturę zdałem 3 XI 1946 r., gdy II Korpus gen. Andersa został przeniesiony z Włoch do Anglii, we wrześniu 1946r.

We wrześniu 1948 r. wyjechałem na studia do USA, gdzie zostałem honorowo zdemobilizowany z dniem 29 IX 1948 r.

W USA otrzymałem następujące stopnie naukowe:

STUDIA

B.A., 1951 ALLIANCE COLLEGE Cambridge Springs PA

Język i literatura angielska

M.A., 1957 COLUMBIA UNIVERSITY, New York

Język i literatura łacińska, polska i powszechna

Ph.D. 1962 CANDIDATE, UNIVERSITY OF PENNSYLVANIA Philadelphia

Język i literatura łacińska, polska, rosyjska i słowiańska

Ph.D. 1987 PACIFIC WESTERN UNIVERSITY, California.

Literatury porównawcze

Za twórczością

1940-1945 uczeń i czeladnik - ślusarnia
budowlana mistrza Stanisława
Słotowskiego w Chestnut Hill.

53

1948-1948 Ślusarz i maszynista w fabrykach metalurgicznych w Croydon,
Surrey, England.

1951-1957 Ślusarz i maszynista w fabrykach metalurgicznych w Nowym Yorku
i Long Island Ny.

1957-1968 CHESTNUT HILL ACADEMY, Philadelphia,
Kierownik wydziału klasycznego, uczyłem języka łacińskiego,
polskiego, rosyjskiego oraz literatury powszechnej.

1968-1999 MONTGOMERY COUNTY COMMUNITY COLLEGE, Blue,
Bell, PA.

uczyłem angielskich kompozycji I i II stopnia, języka angielskiego
jako drugiego języka dla cudzoziemców, literatury zachodniej
cywilizacji, historii powszechnej.

1977-1984 Kierownik Wydziału angielskiego i języków obcych.

1969-1971 Przewodniczący Wydziału Komitetu Programowego i Egzaminator
nauczycieli języka polskiego, Phila Zarząd Edukacji.

PUBLIKACJE

Dziewięć publikacji w j.angielskim i polskim w latach 1945-2001 w
następujących czasopismach:

The Polish Review (Przegląd Polski)

Eric

Pismo Lambda (Uniwersytet Pennsylvania)

Alliance Journal (Alliance College)

Gazeta Żołnierza (Armia Polska we Włoszech)

Główne zagadnienia:

Nauczanie światowej i polskiej literatury w amerykańskich szkołach średnich i
na wyższych uczelniach.

Angielskie publikacje dla polskich imigrantów w Ameryce.

LEKTURY, ESEJE, DZIENNIKI I REPORTAŻE

21 prezentacji w j. angielskim i polskim w latach 1964-2001 w następujących instytucjach:

1. Izba Handlowa Pottstown, PA
2. Akademia CH
3. Dickinson College
4. Franklin i Marshall College
5. Uniwersytet Mc Gill, Canada
6. M.C.C. College
7. Moravian College
8. PA State Uniwersytet
9. Pittsburgh Uniwersytet
10. Polski Uniwersytet Ludowy- Philadelphia
11. Yale Uniwersytet
12. Georgetown Uniwersytet Washington D.C.

Ponadto główne zagadnienia do wyżej wymienionych są ujęte w publikacjach:

1. Holocaust w Polsce.
2. Akademickie struktury i standardy w wyższych szkołach i akademiach w USA.
3. Wschodnia Europa – współczesne przedsięwzięcia i historia.
4. M.A. Esej, Columbia U. - Pochodzenie współczesnej polskiej powieści.

Ignacy Krasicki i angielskie przyczynki.

ZWIĄZKI

Związek Wydziału Angielskiego (MLA)

Aмерыkański Związek Nauczycieli języków słowiańskich i Europy Wschodniej (AATSEEL)

Polski Instytut Sztuki i Nauki w Ameryce (Płasa)

Aмерыkańskie Stowarzyszenie Profesorów Uniwersytetów (AAUP)

Międzynarodowe Honorowe Towarzystwo Socjologii (Delta Tau Kappa)

Fundacja Kościuszkowska

Promocje: w Montgomery ~~CCC~~ College

Asystent profesor – 1968, Nadzwyczajny profesor – 1970

Zwyczajny profesor – 1976,

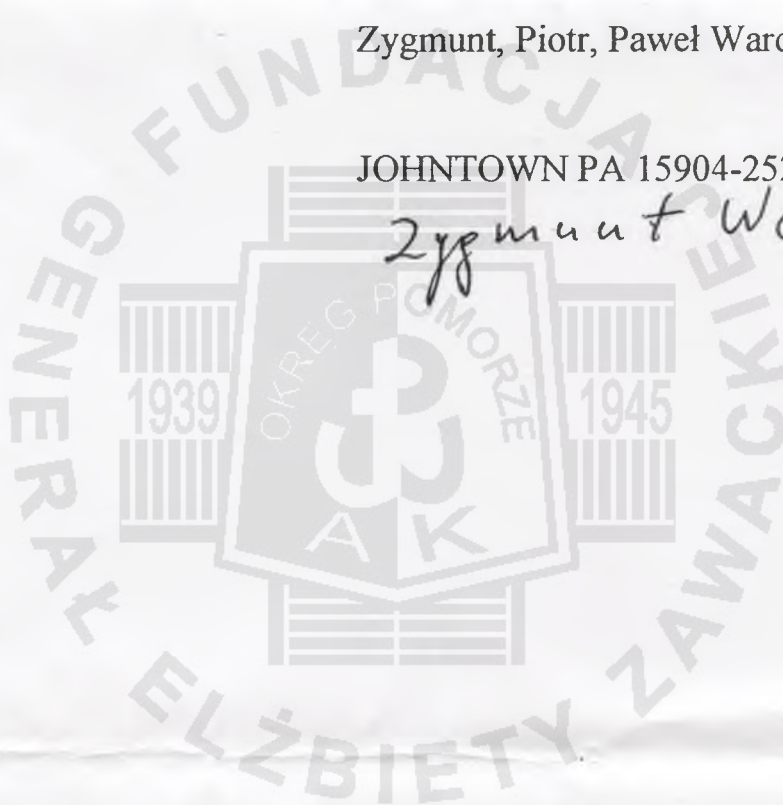
Obecnie profesor emeryt od 1990 r.

SPORZĄDZIŁ

Zygmunt, Piotr, Paweł Wardziński

JOHNTOWN PA 15904-2526 24 VI 2002

Zygmunt Wardziński

IV/1. Korespondencja bieżąca - Wardziński Zygmunt

1. list Fundacji do Z. Wardzińskiego, kopia,
30.IV.2004

k. 1 s. 1-2

FUNDACJA

ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUN • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL./FAX (0-56) 65-22-186
http://www.um.torun.pl/AK, e-mail: AK@um.torun.pl, fapak@wp.pl
KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU · NR RACHUNKU 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

Toruń 30.04..... 2004 r.

- odp. L. dz. 1551
- prosba o uzupeł. rel.
- + Biuletyn i inf. o Final.
- L. dz. 2587/1. Paź. - 5.12

Pan
prof. Z. Wardziński

Johnstown PA 15904

Szanowny Panie Profesorze !

W imieniu Pani Prof. Elżbiety Zawackiej bardzo dziękuję za kontakt z Fundacją i przesłanie swego życiorysu. Zapewne jest Pan zorientowany w działalności Fundacji, ale pozwalam sobie dołączyć jej krótki szkic oraz ostatni numer "Biuletynu", który dwa razy w roku wydajemy.

W naszym Archiwum posiadamy odnotowany udział Pana w konspiracji, ale bez żadnej dodatkowej informacji. Bardzo się cieszę, że dzięki Panu uzupełniona zostanie następna luka w historii pomorskiej konspiracji. Dla prowadzonych celów naukowych, bardzo prosiłabym o uszczegółowienie życiorysu, głównie w zakresie działalności i kontaktów konspiracyjnych (np. kto odbierał zaprzysiężenie, Pana pseudonim), udziału w tajnym nauczaniu. W związku z tym w załączeniu przesyłam również schemat relacji, który pozwoli ukierunkować myśli.

Fundacja prowadzi także działalność wydawniczą; między innymi wydaje "Słownik biograficzny konspiracji pomorskiej 1939-1945", w której publikuje biogramy uczestników konspiracji. W związku z tym proszę również o przysłanie informacji o stosunkach rodzinnych (imię i nazwisko panięskie żony, data zawarcia związku małżeńskiego, imiona dzieci), o posiadanych odznaczeniach i stopniach wojskowych oraz fotografię. Bardzo pomocne byłyby chociaż kserokopie metryk, legitymacji i innych dokumentów związanych z Pana

FUNDACJA
ARCHIWUM I KOLEKCJA POKOJOWA ARMIJI KRAJOWEJ
ORAZ WOJSKOWEJ SZKOLY POLSKIEJ

2

działalnością i życiem. Życiorys jak i wszystkie dokumenty, które będzie Pan
uprzejmy przesałać do Fundacji, złożę w teczce osobowej opatrzonej sygnaturą
M: 1243/2068 Pom.

Sądzę, że Pan Profesor wybaczy mi tę dość długą listę prośb.

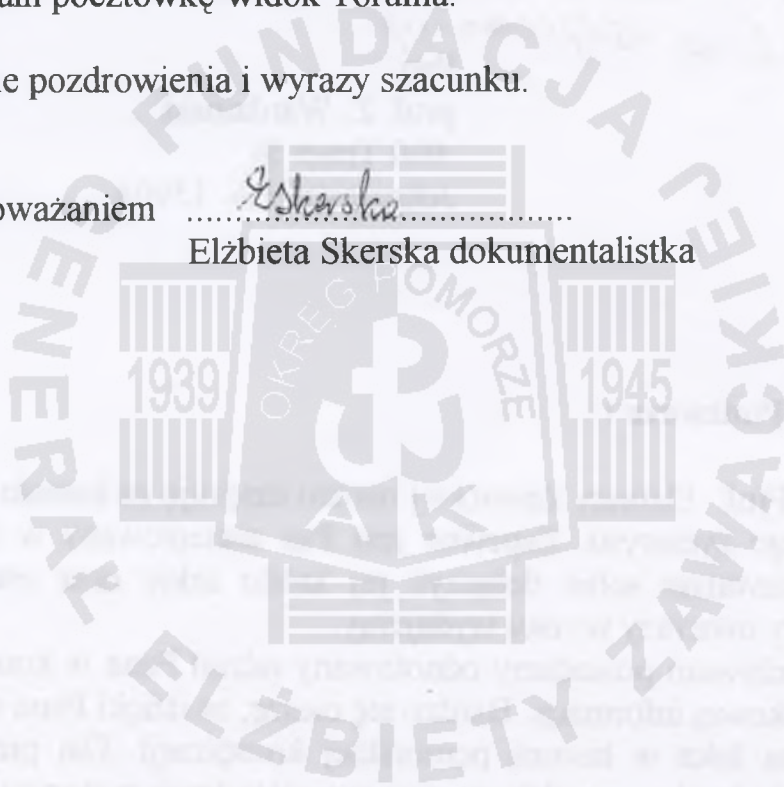
Do listu dołączam pocztówkę-widok Torunia.

Łączę serdeczne pozdrowienia i wyrazy szacunku.

Z poważaniem

Elżbieta Skerska

Elżbieta Skerska dokumentalistka

Wardziński Zygmunt, Piotr Paweł

